

Meerjaren Huisvestingsplan Veldsport 2014 - 2020

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
---------------------	----------

1 Inleiding	7
--------------------	----------

2 Huidige mogelijkheden voor onderhoud en vervangingsinvesteringen	9
---	----------

2.1 Financiën. Beschikbaar budget voor eigenaars onderhoud beschikbaar budget voor vervangingsinvesteringen.	
--	--

3 Extra opgaven, uitbreiding veldsporten	10
---	-----------

3.1 Geprivatiseerde velden.	
3.2 Restopgave naar aanleiding van de Discussienotitie wachtlijsten.	

4 Richtingen voor oplossingen	17
--------------------------------------	-----------

4.1 Richtingen voor oplossingen.	
4.2 Verdere uitwerking oplossingsrichtingen.	
4.3 Samenvatting activiteiten.	

Samenvatting

Het Meerjaren Huisvestingsplan Veldsport sluit aan op de Discussienotitie wachtlijsten. De focus van het plan is evenals bij de Discussienotitie gericht op de periode 2014 – 2020 en niet zoals in het Mulier – onderzoek op de periode tot 2030. De redenen daarvoor zijn dat tussen 2014 en 2020 zich ontwikkelingen kunnen voordoen, die van invloed zijn op de bevolkingsprognoses en sportdeelname aan de verschillende veldsporten. De horizon 2030 ligt dan te ver af om daar nu direct concrete maatregelen op voor te stellen.

Huidige mogelijkheden voor onderhoud / vervangingsinvesteringen

In de programmabegroting 2014 is het budget voor onderhoud en vervanging voor het huidige areaal aan gemeentelijke sportvelden op orde. Met dit budget kan bij onderhoud en vervanging worden voldaan aan de wettelijke normen of voorgeschreven normen door bonden en sportorganisaties (NOC * NSF). Hierbij wordt tevens rekening gehouden met door de gemeente zelf gehanteerde eisen en wensen ten aanzien van milieu, CO2 en AGENDA 22. Binnen het beschikbare budget is echter geen ruimte om het urgente knelpunt van de geprivatiseerde velden op te lossen, zie de paragraaf Geprivatiseerde velden.

Het Meerjaren Huisvestingsplan Veldsport gaat nader in op een aantal knelpunten en de oplossingen daarvoor. Deze oplossingen zijn voor een belangrijk deel te realiseren als gezamenlijk met alle betrokken partijen de urgentie gevoeld wordt om tot een zo efficiënt mogelijk gebruik van de sportparken te komen. Om zo de kosten te verlagen (13% van de kosten worden nu gedekt door inkomsten) en deze besparing in te zetten voor de onderstaande opgaven. Maar het is ook een kans om samen met de verenigingen en de VSU de omstandigheden te creëren waarbij de verenigingen zo optimaal mogelijk gebruik kunnen maken van hun accommodaties / verenigingsgebouwen.

Het gaat daarbij om de volgende punten:

Efficiënter gebruik van sportparken

Een aantal sportparken wordt te weinig gebruikt. Uit de analyse in de Discussienota wachtlijsten blijkt dat de verwachting is dat ook nog in 2020 op de sportparken Overvecht Noord, Zuilenselaan en Lunetten sprake zal zijn van een structurele overcapaciteit. Afgezet tegen de kosten die voor onderhoud en exploitatie op de parken worden gemaakt zijn dit voor de gemeente te hoge lasten. Samen met de betrokken verenigingen en de VSU wordt een plan gemaakt, die leidt tot kostenbesparingen, efficiënter gebruik van de sportparken waaronder opheffen van parken met eventuele verplaatsing en / of fusies van verenigingen onderdeel van kunnen zijn. Het efficiënter gebruik van de sportparken moet tevens leiden tot dekking van de taakstelling op de buitensportaccommodaties ad 170.000 euro.

Ondersteuning minder vitale verenigingen

In de Discussienotitie wachtlijsten is geconstateerd dat door minder vitale verenigingen extra te ondersteunen dit kan bijdragen aan een betere spreiding van de kinderen over verenigingen en tevens het verder vormgeven van de pupillencompetitie op zondag. In 2014 zullen we in overleg met de VSU bij de verenigingen inventariseren welke vereniging op dit vlak extra ondersteuning nodig heeft en welke match te maken valt met overige meer sterke verenigingen. Op basis daarvan kan specifiek een deel van de verenigingsondersteuning / – management van de VSU hierop worden ingezet.

Aanpassing huurvoorwaarden en een helder kader voor gebruik en verhuur van sportparken

Sportparken kunnen efficiënter worden gebruikt door het vergroten van de samenwerking en gedeeld gebruik van velden op sportparken met meerdere verenigingen. Hiervoor is nodig dat de huurvoorwaarden worden aangepast en een helder kader wordt opgesteld voor het gebruik. In 2014 wordt in overleg met de VSU een

voorstel gemaakt voor aanpassing van de huurvoorwaarden en kader voor gebruik. Het streven is om de nieuwe huurvoorwaarden eind 2014 bestuurlijk te hebben vastgesteld.

Gebruiksrecht sportverenigingen

Er kunnen de volgende situaties zich voordoen waarbij het in het kader van een efficiënt gebruik van sportparken van belang is voorwaarden te stellen aan het gebruiksrecht van sportverenigingen:

- Een sportvereniging zit voor het gebruik van een sportaccommodatie onder de vastgestelde minimale bespelingsnorm. Om te komen tot een efficiënt gebruik van de sportparken is het van belang een minimale bespelingsnorm vast te stellen. Een bespelingsnorm houdt in dat verenigingen een minimum aantal teams moet hebben om een veld te mogen huren.
- Een sportvereniging raakt in organisatorische en financiële problemen. Zeker als dit een structurele vorm krijgt, is dat voor de sportvereniging in kwestie, maar ook voor de sport in het algemeen geen goede zaak.

Van belang is dat in relatie tot de 2 bovenstaande punten voorwaarden worden verbonden aan het gebruiksrecht van verenigingen. Samen met de VSU willen dit in 2014 uitwerken met aandacht voor de volgende punten:

- Welke criteria gelden om te bepalen of een sportvereniging het gebruiksrecht van een sportaccommodatie dreigt te verliezen of heeft verloren;
- Welke maatregelen zijn mogelijk om de desbetreffende sportvereniging weer een toekomst te bieden waardoor het gebruiksrecht op een sportaccommodatie verzekerd is;
- Welke termijn hanteren we hiervoor;
- Welke mogelijkheden zijn er tot beperking cq opheffing van het gebruiksrecht van sportaccommodaties indien de genomen maatregelen geen uitkomst bieden; en
- Wat ervoor nodig is om een sportvereniging te laten verhuizen, te laten fuseren en eventueel op te heffen.

Verminderen van de regeldruk en uitbreiden van de mogelijkheden tot inkomstenverhoging

Voor verenigingen is het van belang dat de regeldruk zoveel mogelijk wordt beperkt. En dat de mogelijkheden voor het verhogen van inkomsten worden uitgebreid. Het onderzoek naar verruiming van reclame rondom de velden is daarvan een voorbeeld. De werkgroep regelgeving van de gemeente en de VSU komt voor de zomer 2014 met concrete voorstellen voor het verminderen van de regeldruk en mogelijkheden tot inkomstenverhoging. Deze voorstellen worden tevens getoetst aan de bestaande regelgeving, voorwaarden en / of daarbinnen de maximale ruimte kan worden benut. De voorstellen worden na de zomer 2014 voorgelegd aan het bestuur.

Faciliteren cultuuromslag van zaterdag naar zondagvoetbal voor de Jeugd

In de Discussienotie wachtlijsten is aangegeven dat er ondersteuning gegeven zal worden aan de verenigingen voor de omslag van de zaterdag naar de zondag voor de jeugd. Directe financiële ondersteuning van de verenigingen is hierbij nu niet aan de orde. Na de zomer 2014 zal dit punt zonodig nader aan de orde gesteld worden. In de Eindrapportage van de Taskforce: "Taskforce bezuinigingsvoorstellen sport 2014 = 2020: In een perspectief sportaccommodaties 2014 - 2020" wordt voorgesteld om hiervoor incidenteel een Stimuleringssubsidie Zondagvoetbal in te stellen voor de periode 2015 tot en met 2017.

Geprivatiseerde velden en creatieve vormen van financiering van kunstgrasvelden

Er zijn 10 geprivatiseerde kunstgrasvelden: 3 voetbal- en 7 hockeyvelden. De betrokken verenigingen hebben aangegeven zelf niet over de benodigde en / of voldoende middelen te beschikken om deze velden in de toekomst te renoveren of te vervangen. Gelet op de enorme druk die er bestaat op de huidige capaciteit aan velden (zie de Discussienotie wachtlijsten) is het niet oplossen van deze problematiek geen keuze. Het voorstel is daarom dat uiteindelijk alle velden op de gemeentelijke sportparken (met uitzondering van tennis) in eigendom van de gemeente komen. Hiermee wordt de problematiek zoals die

nu speelt met de geprivatiseerde velden in de toekomst voorkomen. Het uitgangspunt om uiteindelijk alle velden onder te brengen bij de gemeente versterkt tevens de mogelijkheid om sportparken efficiënter te gebruiken, waarborgt meer de kwaliteit van onderhoud van de sportvoorzieningen zodat hierbij voldaan kan worden aan de kwaliteitseisen van onder andere de KNVB en door schaalvoordelen zijn de mogelijkheden voor een efficiënt beheer en exploitatie groter. Daarnaast heeft de gemeente meer instrumenten in handen om te sturen op een efficiënter gebruik van de sportparken als de velden in één hand komen.

We hebben hierbij wel een fasering voor ogen. Voor voetbal is de problematiek urgenter dan voor hockey. Daarom wordt eerst de problematiek voor voetbal aangepakt. Voor de overname van de 3 geprivatiseerde voetbalvelden is structureel een extra bijdrage voor groot onderhoud, beheer en kapitaallasten nodig van 46.000 euro in 2015 en 108.000 euro vanaf 2017 en verder. Hiervoor wordt 50.000 euro in 2015 aan het programma Sport voor groot onderhoud, beheer en kapitaallasten toegevoegd. De dekking hiervoor wordt gevonden in het programma Jeugd: ontwikkeling wijkspeleruimteplannen. Het huidige budget bedraagt 68.000 per jaar. Dit budget was bedoeld voor plankosten en is niet meer volledig nodig, omdat de wijkspeleruimteplannen zijn opgesteld. Daarnaast komt de inzet van 50.000 euro voor overname van de geprivatiseerde voetbalvelden ten goede aan de jeugd, omdat daarmee de noodzakelijke vervanging van de desbetreffende kunstgrasvelden wordt gegarandeerd. De beschikbare capaciteit blijft daarmee in stand en zal de problematiek van de wachtlijsten niet verder toenemen. Voor de monitoring van de speleruimteplannen is het raadzaam hiervoor een klein budget beschikbaar te houden. Daarom wordt niet het volledige budget hiervoor ingezet. Het restant ad 58.000 euro in 2017 wordt gedekt binnen het budget van de buitensportaccommodaties. Hiermee wordt de Taakstelling van 170.000 euro in 2017 verhoogd naar 228.000 euro. Over de voorstellen tot invulling van deze Taakstelling wordt uiterlijk bij de Voorjaarsnota 2016 gerapporteerd.

Voor het eventueel oplossen van de problematiek van de geprivatiseerde hockeyvelden is structureel een extra bijdrage nodig van 51.000 euro per jaar oplopend tot 133.000 euro in 2018 en 163.000 in 2020. De situatie bij hockey is minder urgent en de inverdiencapaciteit groter. Tot 2016 is overname van de hockeyvelden niet aan de orde. Daarna is dit afhankelijk van nader onderzoek welke extra bijdragen de hockeyverenigingen hieraan kunnen leveren. De uitkomsten van dit onderzoek worden uiterlijk bij de Voorjaarsnota 2015 voorgelegd

Aansluitend zal in 2014 worden onderzocht of er creatieve vormen van financiering van kunstgrasvelden mogelijk zijn tussen gemeente, verenigingen en eventueel overige private partijen. Het voorstel is samen met de VSU en een aantal veldsportverenigingen nader te onderzoeken of zulke vormen van financiering in Utrecht mogelijk en haalbaar zijn.

Restopgave trainingsvelden

Of op langere termijn meer trainingsvelden nodig zijn, zal op basis van de in 2016 opnieuw uit voeren analyse naar de veldbehoefte onderbouwd worden. Zoals aangegeven is bij enkele verenigingen de druk op de trainingsvelden al (te) groot en wordt ervaren als een knelpunt (bijvoorbeeld bij Hercules, sportpark Voordorp). Hier zou een grasveld omgezet kunnen worden naar een kunstgrasveld. Op dit moment is daarvoor echter nog geen investeringsbudget beschikbaar. In 2014 wordt duidelijk of meer creatieve vormen van financiering en / of een efficiënter gebruik van de sportparken hiervoor een oplossing kunnen bieden.

Onderzoek naar opzet nieuwe hockeyvereniging of afdeling bestaande vereniging op Sportpark Rijnvliet

Er is op sportpark Rijnvliet nog capaciteit voor een uitbreiding met twee sportvelden / voetbal / hockey. Hier zou een nieuwe hockeyvereniging of afdeling van een bestaande hockeyafdeling kunnen worden opgericht. Vanuit de grondexploitatie en referentiekader Leidsche Rijn is hiervoor 2,440 miljoen euro beschikbaar. Daarnaast kan onderzocht worden of er voor de korte termijn mogelijkheden zijn om gebruik te maken van de nog beschikbare capaciteit op de zaterdag op sportcentrum Olympos. Het voorstel is bovenstaande mogelijkheden in 2014 in beeld te brengen samen met de VSU, de KNHB, sportcentrum Olympos, de hockeyverenigingen en de verenigingen op sportpark Rijnvliet. Als het realiseren van hockey op sportpark Rijnvliet mogelijk is dan zou seizoen 2015 / 2016 daarmee gestart kunnen worden

Samenwerking met de regio voor hockey

Behalve bij Kampong, Zwaluwen en Fletiomare wordt er ook in de omliggende gemeenten van Utrecht hockey beoefend. Zo is er in Bunnik een nieuwe hockeyvereniging. In ieder geval voor de senioren is dat een uitwijkmogelijkheid. In de praktijk gebeurt dit nu al: zo is circa 80% van de leden van hockeyvereniging Voordaan in Groenekan uit Utrecht afkomstig. Daarnaast zijn er ook ontwikkelingen gaande in Bilthoven, Nieuwegein, Houten en Zeist. We willen in 2014 in overleg treden met de omliggende gemeenten en verenigingen om te bezien of in de toekomst een deel van de Utrechtse groei door hen zouden kunnen worden opvangen.

Tennis: inzet op volledig benutten van de bestaande capaciteit

In samenwerking met het netwerk tennis bij de VSU afspraken maken dat tennisverenigingen met een wachtlijst actief doorverwijzen naar verenigingen met ruimte. Ook via het netwerk van de harten voor Sport kan in de wijken met een overschot aan tennisbanen hierop gewezen worden.

1 Inleiding

De laatste tien jaar is er veel geïnvesteerd in de (veld)sportaccommodaties van de gemeente. De laatste realisaties zijn nu uitgevoerd voor Fletiomare Oost en Aziëlaan. Daarnaast ontwikkelt de sport in Utrecht zich positief mede dankzij de inzet van de betrokken verenigingen en de aandacht voor sportstimulering binnen de gemeente. Dit leidt voor een aantal sporten tot wachtlijsten en dan vooral bij voetbal en hockey. Deze problematiek is in beeld gebracht in de Discussienotitie wachtlijsten. In de Discussienotitie is tevens aangegeven dat we de focus richten op de periode *2014 - 2020 in plaats van 2030*. De redenen hiervoor zijn dat tussen 2014 en 2020 zich ontwikkelingen kunnen voordoen, die van invloed zijn op de bevolkingsprognoses en sportdeelname aan de verschillende veldsporten.

In de Discussienotitie is een belangrijke oplossingsrichting een efficiënter gebruik van de sportparken. Zo wordt voor voetbal aangegeven dat een efficiënter gebruik van de veldcapaciteit op zondag leidt tot het oplossen van de wachtlijsten en ruimte biedt voor verdere groei. Dit vergt van de verenigingen met hun vrijwilligers en betrokken ouders een grote cultuuromslag waarbij ondersteuning noodzakelijk is. Daarnaast is het voor een efficiënter gebruik van de sportparken noodzakelijk dat daarvoor de juiste randvoorwaarden worden geschapen. Bijvoorbeeld op het gebied van de huurvoorwaarden, verminderen van regeldruk en uitbreiden van mogelijkheden voor verenigingen tot inkomstenverhoging. De uitdaging is om met elkaar – verenigingen, VSU en gemeente – te komen tot een optimaal gebruik van de sportparken. Naast de problematiek van wachtlijsten is dit ook noodzakelijk voor het oplossen van een aantal knelpunten binnen de sport waaronder de geprivatiseerde velden en de taakstelling op buitensport accommodaties met ingang van 2017.

Historie geprivatiseerde velden

In de periode 1999 – 2009 zijn er kunstgrasvelden aangelegd in samenwerking met een aantal verenigingen. Deze velden zijn geprivatiseerd. Hier is destijds voor gekozen, omdat deze verenigingen graag een kunstgrasveld wilden aanleggen en zo zelf de benodigde financiering mede door middel van gemeentelijke subsidies konden aanvragen. De verenigingen hoefden voor deze velden geen velduur te betalen, maar zijn wel zelf verantwoordelijk voor het dagelijks – en groot onderhoud aan de velden en ook voor de vervangingen. De verenigingen hebben bij de gemeente aangegeven zelf niet en / of onvoldoende over de benodigde middelen te beschikken om te renoveren of te vervangen. Op de korte termijn lijkt dit dus voor alle partijen een win / win situatie, maar op de langere termijn niet.

Het Meerjaren Huisvestingsplan Veldsport gaat in op de bovenstaande problematiek en welke oplossingsrichtingen er daarvoor zijn en is als volgt opgebouwd:

In hoofdstuk 2 wordt inzicht gegeven in de middelen die beschikbaar zijn voor vervanging en onderhoud van de bestaande sportparken. Op basis van deze middelen is een goed kwaliteitsniveau van de sportparken gegarandeerd.

Hoofdstuk 3 gaat in op het knelpunt van de geprivatiseerd kunstgrasvelden en de restopgave wachtlijsten. Daarnaast wordt in hoofdstuk 3 aangegeven welke restopgave er ligt in het kader van de wachtlijstproblematiek. In de Discussienotitie wachtlijsten is aangegeven dat de wachtlijstproblematiek bij voetbalverenigingen kan worden opgelost door op zondag te spelen. Daarnaast wordt ingegaan op de ruimtebehoefte van hockey, tennis en overige veldsporten in de periode tot 2020.

Dienstnaam hier plaatsen

Hoofdstuk 4 gaat in op een aantal knelpunten en de oplossingen daarvoor. Er liggen aan de voorgestelde oplossingen een aantal fundamentele beleidswijzigingen ten grondslag die de randvoorwaarden vormen voor een in de toekomst efficiënter gebruik van de sportparken.

Het Meerjaren Huisvestingsplan Veldsport vormt daarmee het kader voor de verdere uitwerking van de oplossingen in samenwerking met de betrokken verenigingen en de VSU.

Het Meerjaren Huisvestingsplan Veldsport sluit daarbij goed aan op de voorstellen in de Eindrapportage van de Taskforce: “ Taskforce bezuinigingsvoorstellen sport 2014 = 2020: In een perspectief sportaccommodaties 2014 - 2020 “ .

2 Huidige mogelijkheden voor onderhoud / vervangingsinvesteringen

2.1 Financiën

Het budget voor veldsport bestaat uit verschillende onderdelen:

Dagelijks onderhoud : dit is het onderhoud dat dagelijks of zeer regelmatig wordt uitgevoerd om de velden te kunnen gebruiken (bereggenen, maaien, schoonhouden, kleine reparaties, energie en water etc).

Groot onderhoud: dit is groot onderhoud dat planmatig wordt uitgevoerd om de velden in stand te houden en dat niet ieder jaar nodig is. Op dit type onderhoud kan niet worden afgeschreven. Ook de kosten van belastingen, heffingen en verzekeringen vallen hieronder.

Vervangingsinvesteringen: dit is de complete vervanging van met name kunstgrasvelden, gravel en verharde velden. Het kan dan gaan om toplagen (met een afschrijving van 15 jaar) en/of de onderlaag (met een afschrijving van 30 jaar). Doordat op de vervangingsinvesteringen op deze manier kan worden afgeschreven worden de kapitaalslasten gespreid over een langere periode en is aan het eind van de afschrijvingstermijn budget beschikbaar voor de vervanging.

Bij onderhoud en vervanging moet voldaan worden aan wettelijke normen of voorgeschreven normen door bonden en sportorganisaties (NOC * NSF). Ook wordt rekening gehouden met door de gemeente zelf gehanteerde eisen en wensen ten aanzien van milieu, CO2 en AGENDA 22.

De kosten voor de veldsportaccommodaties worden gedekt uit de huurinkomsten en uit de Programmabegroting Sport. De inkomsten uit de verhuur van de sportvelden zijn niet toereikend en dekken circa 13% van bovenstaande kosten. In de Programmabegroting 2014, programma Sport, is aanvullend voldoende dekking voor het onderhoud en de vervanging van het huidige areaal aan gemeentelijke sportvelden.

Beschikbaar budget voor eigenaarsonderhoud

Voor het eigenaarsonderhoud van de sportvelden is een jaarlijks budget beschikbaar van € 492.000,- euro. Dit is voldoende om het huidige areaal aan gemeentelijke sportvelden te onderhouden. Daarnaast staat er voor het betalen van de belastingen, heffingen en verzekeringen nog een bedrag van € 403.000,- op de begroting (2013).

Beschikbaar budget voor vervangingsinvesteringen

De vervanging van de velden wordt grotendeels gedekt uit de kapitaalslasten. Als een veld is afgeschreven valt een bedrag aan kapitaalslasten vrij waarvoor opnieuw geïnvesteerd kan worden voor de vervanging. Dit budget is echter niet toereikend. Soms zijn investeringen noodzakelijk voordat het veld is afgeschreven en er kapitaalslasten vrijvallen. Ook zijn er velden aangelegd met incidenteel geld en is er geen kapitaalslast beschikbaar. Daarnaast is het vrijvallende bedrag meestal niet toereikend, omdat er nieuwe eisen aan de velden gesteld worden en de vervanging duurder is dan beschikbaar uit de vrijval. Om dit verschil op te vangen staat er jaarlijks een bedrag van € 330.000,- euro op de begroting. In 2012 is een lange termijn doorrekening gemaakt en geconstateerd dat dit bedrag te laag was. Bij de Voorjaarsnota van 2013 (pag. 34) is dit knelpunt voor een aantal jaren (tot 2022) opgelost door eenmalig € 550.000,- toe te voegen aan het budget vervangingsinvesteringen.

Er is in het beschikbare budget voor onderhoud / vervangingsinvesteringen geen ruimte aanwezig om het urgente knelpunt van de geprivatiseerde velden op te lossen, zie hoofdstuk 3.

3 Extra opgaven, uitbreiding veldsporten

3.1 Geprivatiseerde velden

In Utrecht zijn in totaal 10 hockey- en voetbalvelden niet van de gemeente, maar in eigendom van een vereniging door middel van een opstalrecht.

Geprivatiseerde velden voetbal

In de periode 1999 tot 2006 zijn 3 kunstgrasvelden voor voetbal aangelegd in samenwerking met een aantal verenigingen. Deze velden zijn geprivatiseerd. Hier is destijds voor gekozen, omdat deze verenigingen graag een kunstgrasveld wilden aanleggen en zo zelf de benodigde financiering mede door middel van gemeentelijke subsidies konden aanvragen. De verenigingen hoefden voor deze velden geen veldhuur te betalen, maar zijn wel zelf verantwoordelijk voor het dagelijks- en groot onderhoud aan de velden en ook voor de vervangingen. Nu deze velden ongeveer 12 jaar oud zijn, begint de eerste grote slijtage zichtbaar te worden.

De verenigingen hebben bij de gemeente aangegeven zelf niet over de benodigde middelen te beschikken om te renoveren of te vervangen. De gemeente heeft eind 2012 de geprivatiseerde velden geïnspecteerd. Aansluitend is er per veld een investeringsraming gemaakt om de velden in goede staat te krijgen of te houden. De kosten hiervoor staan in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 1 Kosten renovatie / vervanging geprivatiseerde velden

	2013	2014	2015	2016	2017
Elinkwijk veld 2	€ 46.500		€ 340.000		
Sporting 70 veld 9	€ 46.500				€ 340.000
Kampong veld 6	€ 46.500				€ 340.000
Totaal	€ 139.500	0	€ 340.000	0	€ 680.000

Gelet op de urgentie is besloten om in ieder geval in 2013 de 3 voetbalvelden bij Elinkwijk, Sporting 70 en Kampong te renoveren. De kosten hiervan bedroegen € 139.500 en zijn als volgt gedekt:

- Bijdrage van de betrokken verenigingen voor € 22.500 per veld, in totaal € 67.500 te betalen over drie jaar;
- Aanvullend een bijdrage van de gemeente uit het investeringsbudget sportief medegebruik/playgrounds ad € 72.000 verdeeld over de jaarsneden 2013 en 2014.

Hiermee is het probleem alleen incidenteel voor drie velden tijdelijk opgelost, maar structureel niet. De structurele problematiek wordt in de onderstaande tabel weergegeven:

Tabel 2 Jaarlijkse kosten gemeente bij overname 3 geprivatiseerde voetbalvelden

	2013	2014	2015	2016	2017 en verder
Onderhoud/beheer			€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000
Renovatie	€ 72.000				
Kapitaalslasten			€ 31.000	€ 31.000	€ 93.000
Huurinkomsten			- € 30.000	- € 30.000	- € 30.000
Totaal	€ 72.000	0	€ 46.000	€ 46.000	€ 108.000

Op basis van de bovenstaande tabel kan geconcludeerd worden dat bij overname van de 3 voetbalvelden door de gemeente voor het groot onderhoud, beheer en kapitaallasten structureel een extra bijdrage aan het budget van sport moet worden toegevoegd. Dit budget zal in 2015 en 2016 € 46.000 bedragen en vanaf 2017 zal dit jaarlijks structureel € 108.000 zijn. ¹

Als de velden overgenomen worden door de gemeente gaan de verenigingen huur betalen. De huurinkomsten bedragen per veld circa € 10.000 per jaar en dekken slechts een deel van het onderhoud en beheer. Dit is op dit moment de maximale huur die voor een kunstgrasveld in rekening wordt gebracht voor gebruik als wedstrijd- én trainingsveld. Bij niet volledige verhuur van het veld zijn de huurinkomsten lager.

Gelet op de bovenstaande ervaringen met privatisering van velden en het verzoek van de verenigingen is de conclusie dat privatisering op de korte termijn aantrekkelijk lijkt – voor alle partijen een win / win situatie – maar op de langere termijn niet. Er wordt op de langere termijn toch een beroep op de gemeente gedaan op het moment dat de verenigingen niet in staat zijn om de vervanging te financieren. In de paragraaf hieronder komen we hierop terug.

Geprivatiseerde velden hockey

In het verleden waren de hockeyverenigingen zelf verantwoordelijk voor de aanleg en onderhoud van hun velden. In 2009 is het beleid gewijzigd en is de aanleg en verhuur van nieuwe hockeyvelden gelijkgeschakeld aan die van een voetbalveld te weten: de velden worden aangelegd en vervangen door de gemeente waarvoor een huur gevraagd wordt. Voor de bestaande hockeyvelden van voor 2009 blijven de verenigingen zelf verantwoordelijk.

Nu hebben de hockeyverenigingen met eigen velden ook aangegeven niet en / of onvoldoende in staat te zijn deze velden in stand te houden en zij hebben de gemeente verzocht om ook deze velden terug te nemen en vervolgens aan de verenigingen te verhuren. De onderstaande tabellen geven de financiële consequenties daarvan weer.

Tabel 3 Kosten renovatie / vervanging geprivatiseerde hockeyvelden

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sp MHC Fletiomare								
veld 3	€ 5.500				€ 28.000			€ 120.000
Veld 4	€ 2.000			€ 28.000			€ 210.000	
SP SV Kampong								
veld 2 (waterveld)	€ 240.000							
veld 3	€ 2.000			€ 28.000		€ 210.000		
veld 4	€ 1.500			€ 28.000		€ 210.000		
veld 9	€ 2.000			€ 210.000				
veld 10	€ 210.000							
Totaal	€ 463.000	0	0	€ 294.000	€ 28.000	€ 420.000	€ 210.000	€ 120.000

De kosten voor renovatie van de kunstgrasvelden bedragen in 2013 € 13.000, in 2016 € 84.000 en in 2017 € 28.000.

¹ Vanaf 2030 zal er opnieuw geïnvesteerd moeten worden waarbij de verwachting is dat deze investeringen hoger zullen zijn doordat er meer onderlagen vervangen moet worden. Naar verwachting vraagt dit vanaf 2030 nog een extra kapitaalslast van € 50.000 waardoor de totale lasten op € 158.000 per jaar komen.

Tabel 4 Jaarlijkse kosten gemeente bij overname 7 geprivatiseerde hockeyvelden (nominaal)

	2013	2014/2015	2016	2017	2018	2019	2020
Onderhoud/beheer		€ 30.000	€ 105.000	€ 105.000	€ 105.000	€ 105.000	€ 105.000
Renovatie	€ 13.000		€ 84.000	€ 28.000			
Kapitaalslasten	€ 41.000	€ 41.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 98.000	€ 117.000	€ 128.000
Huurinkomsten		- € 20.000	- € 70.000	- € 70.000	- € 70.000	- € 70.000	- € 70.000
Totaal	€ 54.000	€ 51.000	€ 179.000	€ 123.000	€ 133.000	€ 152.000	€ 163.000

Op basis van de bovenstaande tabel kan geconcludeerd worden dat bij overname van de 7 velden door de gemeente voor het groot onderhoud, beheer en kapitaallasten structureel een extra bijdrage aan het budget van sport moet worden toegevoegd. De hoogte van de kosten zijn per jaar verschillend doordat in 2016 en 2017 nog levensduur verlengende renovaties moeten plaatsvinden. De kapitaallasten lopen vanaf 2013 op van € 41.000 naar € 128.000 in 2020.² In totaal is vanaf 2014 – 2015 structureel een extra bijdrage nodig van 51.000 euro oplopend tot 133.000 euro in 2018 en 163.000 in 2020. Hierbij is rekening gehouden met de huidige huurprijs van circa 10.000 euro.

De huurinkomsten die er tegenover staan, zijn net voldoende voor het dagelijks onderhoud aan de velden: De hoogte van de huur is daarbij afhankelijk van het type veld: voor een zand ingestrooid veld is de huur gelijk aan die van een voetbalveld. Voor (semi –) watervelden worden de meerkosten in de huur doorbelast.

Conclusie

Gelet op de bovenstaande ervaringen met privatisering van velden en het verzoek van de verenigingen is de conclusie dat privatisering niet werkt. Verenigingen zijn niet in staat om vervanging van de velden op de langere termijn te kunnen financieren. Gelet op de enorme druk die er bestaat op de huidige capaciteit aan velden (zie de Discussienotitie wachtlijsten) is het niet oplossen van deze problematiek geen keuze. Het voorstel is daarom dat uiteindelijk alle velden op gemeentelijke sportparken (met uitzondering van tennis) in eigendom van de gemeente komen. Hiermee wordt de problematiek zoals die nu speelt met de geprivatiseerde velden in de toekomst voorkomen. Het uitgangspunt om alle velden onder te brengen bij de gemeente versterkt tevens de mogelijkheid om sportparken efficiënter te gebruiken, waarborgt meer de kwaliteit van onderhoud van de sportvelden zodat hierbij voldaan kan worden aan de kwaliteitseisen van onder andere de KNVB en door schaalvoordelen zijn de mogelijkheden voor een efficiënt beheer en exploitatie groter. Daarnaast heeft de gemeente meer instrumenten in handen om te sturen op een efficiënter gebruik van de sportparken als de velden in één hand komen. Hier komen we in hoofdstuk 4 op terug.

Probleem bij het overnemen van de geprivatiseerde velden is dat hiervoor binnen het beschikbare budget voor vervangingsinvesteringen geen ruimte is.

Gelet op het feit dat een oplossing echt noodzakelijk is, willen we op de korte termijn eerst de problematiek ten aanzien van de voetbalvelden oplossen. Hier is de problematiek urgenter dan bij hockey.

² Vervolgens zal vanaf 2030 opnieuw geïnvesteerd moeten worden waarbij de verwachting is dat deze investeringen hoger zullen zijn doordat er meer onderlagen vervangen moet worden. Naar verwachting vraagt dit vanaf 2030 nog extra kapitaalslasten van € 117.000 waardoor de totale lasten op € 280.000 per jaar komt.

Het onderscheid tussen voetbal en hockey is onder meer gelegen in het feit dat voor voetbal het in de periode 1999 – 2006 niet mogelijk was om op basis van eigen financiering kunstgrasvelden aan te leggen. Deze zijn gerealiseerd mede op basis van subsidies vanuit de gemeente. De situatie voor de 5 geprivatiseerde hockeyvelden van voor 2009 is anders. De betrokken hockeyverenigingen konden deze velden volledig financieren en onderhouden. De vraag is of de verenigingen dat in de toekomst ook nog kunnen realiseren.

Daarnaast speelt nog een ander punt mee: een belangrijk verschil tussen hockey en voetbal is gelegen in de beschikbare velden. Hockey beschikt over uitsluitend kunstgrasvelden die dus voor zowel wedstrijden en trainingen gebruikt worden. Van afgelasting van wedstrijden of trainingen is nauwelijks sprake. Bij voetbal geldt hetzelfde voor zover het om een kunstgrasveld gaat. Natuurgrasvelden – het gaat om meer dan de helft van de velden – zijn alleen te gebruiken voor wedstrijden. Een dergelijk veld kan op jaarbasis "slechts" ± 250 uur bespeeld worden en bij heel slecht weer gaat een wedstrijd niet door. Kunstgrasvelden kunnen ± 1500 uur per jaar bespeeld worden. Voor het huren van een natuurgras voetbalveld wordt echter dezelfde huur betaald. Conclusie: de "inverdien capaciteit" ligt bij hockey aanzienlijk hoger. Het eventueel hanteren van verschillende tarieven per sport of dagdeel is wellicht op zijn plaats.

Voor hockey moet onderzocht worden wat een redelijke extra bijdrage is die van de betrokken verenigingen gevraagd kan worden bij een eventuele overname van de velden door de gemeente. Daarnaast moet onderzocht worden welke vormen van creatieve financiering van kunstgrasvelden mogelijk zijn tussen gemeente, verenigingen en eventueel overige private partijen en in welke mate een efficiënter gebruik van de sportparken een bijdrage kan leveren aan deze financiële opgave, zie hiervoor hoofdstuk 4.

3.2 Restopgave naar aanleiding van de Discussienotitie wachtlijsten

Voetbal

De gemeente Utrecht heeft in 2012 aan het Mulier Instituut de opdracht gegeven een onderzoek uit te voeren naar de ruimtebehoefte van veldsporten. Het onderzoek sluit aan op een eerder uitgevoerd onderzoek in 2006 en geeft een indicatie van de vraag naar veldsporten in de periode tot en met 2030 en geeft inzicht in de toekomstige ruimtelijke knelpunten. De uitkomsten zijn opgenomen in de Discussienotitie wachtlijsten.

Onderstaande tabel geeft een beeld van de behoefte aan velden voor de periode 2016 – 2020. Uit de tabel blijkt dat met medewerking van de verenigingen door een deel van de jeugd te laten voetballen op zondag extra veldcapaciteit beschikbaar komt.

Tabel 5 Overzicht restopgave per wijk voor voetbal

	Mulier 2016	Mulier 2020	F- en E - Pupillen op zondag Gemeente norm 2013 - 2016	Restopgave 2016 met pupillen op zondag	Restopgave 2020 met pupillen op zondag
Wijk	Wedstrijd	Wedstrijd	Wedstrijd		Wedstrijd
Noordoost	-5	- 6	+ 1,77	-3	-4
Oost	-2	- 2	+ 1,25	-1	-1
Zuid	-0,5	- 1,5	+ 0,28		-1
Zuidwest	-2	- 2	+ 0,94	-1	-1
LeidscheRijn	-0,5	- 2,5	+ 0,81		-1,5
VleutenDM	-5	- 5	+ 3,93	-1	-1
Noordwest	+3,5	+ 3,5	+ 0,69		
West	-0,5	-0,5			
Overvecht	+2,5	+2,5			
Totaal	+ 6 / -15,5	+6 / -19,5	+9,67	-6	-9,5

Deze tabel geeft tevens een overzicht per wijk. Hieruit blijkt bijvoorbeeld dat voor de wijk Noordoost in plaats van de geraamde extra 6 velden in 2020 bij een E- en F- competitie op zondag nog 4 velden extra nodig zijn. Het is daarbij de vraag of de extra velden echt nodig zijn. In de Discussienotitie wachtlijsten wordt namelijk geconstateerd dat op basis van de normen van de KNVB - Mulier - instituut er in de wijk Noordoost bij de verenigingen Hercules / Sporting '70 in 2013 een tekort is van 3 - 3,5 wedstrijd velden. Ondanks dat geconstateerde tekort aan velden kunnen de betrokken verenigingen toch het competitieschema uitvoeren. Dit vereist echter wel een zeer strakke planning en organisatie met het spelen vroeg in de ochtend en laat in de middag en de aanwezigheid van lichtmasten. Dit geeft aan de ene kant dus aan dat de KNVB normering (zeer) ruim is en aan de andere kant dat de Utrechtse verenigingen alles uit de kast halen om het qua planning van de wedstrijden voor elkaar te krijgen.

Voor de omslag van het voetballen van de jeugd van de zaterdag naar de zondag wordt daarom door de gemeente een andere norm toegepast. Deze gemeentenorm gaat uit van een scherpere planning van de speeltijd dan bij de KNVB. Dit is ons inziens realistisch gelet op het feit dat de KNVB normering aan de ruime kant is.³

Bepalend voor de ruimtebehoefte aan velden in de toekomst is dus het realiseren van de opgave om daadwerkelijk met betrokken verenigingen de omslag te maken naar de competitie op zondag voor E- en F- pupillen zoals in de Discussienotitie wachtlijsten wordt aangegeven. Het stimuleren daarvan via extra ondersteuning van de betrokken verenigingen is hierbij van wezenlijk belang.

Voor wat betreft het aantal trainingsvelden wordt in de Discussienotie wachtlijsten geconstateerd dat er ook in 2020 voldoende aanbod is stedelijk. Daar waar het tekort aan trainingsvelden daadwerkelijk een

³ De KNVB - norm bij E - teams is een bruto speeltijd van 87,50 minuten. De bruto - speeltijd bestaat uit netto speeltijd van 50 minuten en 37,50 minuten voor pauze en wisseltijd. De gemeente gaat uit van een bruto speeltijd van 80 minuten.

knelpunt is (bijvoorbeeld in de wijk Noordoost bij Hercules) zou een grasveld omgezet kunnen worden naar een kunstgrasveld. Om de ontwikkelingen goed te kunnen volgen wordt voorgesteld om in 2016 het onderzoek Ruimte voor sport te actualiseren.

Hockey

De Discussienotitie wachtlijsten geeft inzicht in de behoefte aan hockeyvelden voor de periode 2012 – 2020. De volgende conclusies worden getrokken:

Voor het seizoen 2012 / 2013 is er op stedelijk niveau een overschot van 2 hockeyvelden, terwijl op wijkniveau bij Fletiomare op de zaterdag er een tekort van 1 veld wordt geconstateerd. Daarnaast is er op de zondag (senioren) nog ruimte bij Fletiomare. De verwachting is dat dit stedelijk overschot snel omslaat naar een tekort van 4 hockeyvelden in 2016 oplopend tot 8 in 2020. Als we de verschillende verenigingen in oenschouw nemen dat komen we tot de volgende conclusies:

- De mogelijkheden om uit te breiden bij Kampong zijn op dit moment niet aanwezig. Daarnaast is nog niet duidelijk of de overkluizing in het kader van de verbreding van de A27 ruimte biedt voor extra sportvoorzieningen in dat gebied. Dit moet nader onderzocht worden. Verder is de vraag voor Kampong hoe groot zij als vereniging willen worden in de nabije toekomst.
- Bij Fletiomare ontbreekt ruimte om uit te breiden, vanwege de geplande woningbouw in de omgeving. Volgens de prognoses is er in 2020 een behoefte aan 3 extra velden.
- Bij Olympos (de studentensportaccommodatie) zijn 3 hockeyvelden die op de zaterdagen vrijwel leeg staan. Alleen op zondag worden er wedstrijden gespeeld. Vanuit Kampong op zaterdag deels uitwijken naar deze velden haalt de druk enigszins weg, maar is geen oplossing voor de lange termijn. Daarnaast is er een wens bij de studentensportvereniging om eerder gezamenlijk te hockeyen bij bestaande verenigingen in plaats van op De Uithof. Dit is een ontwikkeling die voor de stad echter averechts zou uitpakken. Wel is het wellicht mogelijk om op De Uithof te komen tot een uitbreiding van het hockey in een samenwerking tussen de studenten hockeyvereniging en bestaande of nieuw op te richten burger – hockeyvereniging.
- Bij Zwaluwen is er wellicht de mogelijkheid om een wetra – veld om te zetten naar een gecombineerd hockey – voetbalveld.

Hockeyen in de regio

Behalve bij Kampong, Zwaluwen en Fletiomare wordt er ook in de omliggende gemeenten van Utrecht hockey beoefend. Zo is er in Bunnik een nieuwe hockeyvereniging. In ieder geval voor de senioren is dat een uitwijkmogelijkheid. In de praktijk gebeurt dit nu al: zo is circa 80% van de leden van hockeyvereniging Voordaan in Groenekan uit Utrecht afkomstig. Daarnaast zijn er ook ontwikkelingen gaande in Bilthoven, Nieuwegein, Houten en Zeist. De aanbeveling is om als gemeente Utrecht in overleg te treden met de omliggende gemeenten en verenigingen om te bezien of in de toekomst een deel van de Utrechtse groei door hen zouden kunnen worden opvangen. Vanuit de VSU worden er regelmatig netwerkbijeenkomsten georganiseerd met de Utrechtse hockey – verenigingen. Dit netwerk kan ook betrokken worden bij de contacten met de regio.

In de planning van de uitbreiding van Utrecht in de polder Rijnenburg moet expliciet rekening gehouden worden met een locatie voor een nieuwe hockeyaccommodatie. De huidige planhorizon voor Rijnenburg is nog onbekend. Het reguliere programma voor sport is gebaseerd op 7.000 woningen en bestaat onder meer uit ca 15 ha buitensport. Daarnaast is in sportpark Rijnvliet nog capaciteit voor een uitbreiding met 2 sportvelden/voetbal/hockey. Hier zou een nieuwe hockeyvereniging kunnen worden opgericht of een afdeling van een bestaande vereniging. Er is vanuit het Referentiekader en de grondexploitatie Leidsche Rijn een investeringsbudget ad 2,440 miljoen euro hiervoor beschikbaar.

Tennis

In de Discussienota wachtlijsten worden voor tennis de volgende conclusies getrokken:

Voor 2012 wordt een tekort aan 33 tennisbanen geconstateerd. Dit tekort komt vooral voor bij een aantal grote tennisverenigingen. Daarnaast is er een aantal tennisverenigingen die nog een overschot aan banen heeft. Uitdaging is om in ieder geval de tennisparken met onderbezetting vol te krijgen. Via het netwerk tennis van de VSU kunnen afspraken gemaakt worden dat tennisverenigingen met een wachtlijst actief doorverwijzen naar verenigingen met ruimte. Ook via het netwerk van de Harten voor Sport kan in de wijken met een overschot aan banen hierop gewezen worden.

In de periode tot 2020 loopt het tekort aan banen echter verder op tot een verwacht totaal van 52. Net als in 2012 komen deze tekorten vooral voor bij de grootste verenigingen: 77% van de behoefte aan tennisbanen in de toekomst berust bij vijf tennisverenigingen op een totaal van 18 verenigingen. Probleem is dat deze verenigingen maar zeer beperkte ruimtelijke mogelijkheden voor uitbreiding hebben.

De bovenstaande suggesties bieden daarnaast weinig soulaas. De enige mogelijkheid die dan over blijft is de oprichting van een nieuwe tennislocatie met vereniging en / of satellietvereniging in Utrecht. De meest voor de hand liggende locatie is dan polder Rijnenburg, zie tevens de paragraaf Hockey in dit hoofdstuk.

Overige veldsporten

Voor de overige veldsporten constateert de Discussienotitie wachtlijsten dat de korfbalsport momenteel een overschot heeft van één korfbalveld. Deze situatie verandert niet in de periode tot 2020. In 2020 kan er een tekort ontstaan van één softbalveld bij Domstad Dodgers. Er is echter geen ruimte op sportpark Welgelegen voor uitbreiding. Het voorstel is om het onderzoek naar ruimtebehoefte te herhalen in 2016 en dan de ontwikkelingen bij honk- / softbal weer tegen het licht te houden. Voor wat betreft UVV zijn tot 2020 behoefte en aanbod in evenwicht. Voor de beide handbalverenigingen geldt dat de huidige accommodatie voor nu en in de toekomst voldoende zal zijn.

Conclusies

Bij het verplaatsen van de jeugd van de zaterdag naar de zondag bedraagt de restopgave voor voetbal in 2020 circa 6 wedstrijdvelden. Als hierbij de gemeentenorm wordt toegepast is het de vraag of deze extra velden in 2020 echt nodig zijn. Voor de trainingsvelden ligt dit genuanceerder. De verwachting is dat er in de periode 2013 - 2016 vooral extra trainingsvelden nodig zijn in de wijk Noordoost bij sportpark Voordorp. Om een "vinger aan de pols te houden" wordt voorgesteld het onderzoek Ruimte voor de sport in 2016 te actualiseren.

Voor hockey wordt voor 2016 en 2020 een tekort van respectievelijk 4 en 8 hockeyvelden verwacht. De oplossingen voor de korte termijn zijn het maken van afspraken met de regio, onderzoek naar het oprichten van een nieuwe hockeyvereniging en / of afdeling van een bestaande hockeyvereniging in Rijnvliet en de mogelijkheden op sportpark Olympos.

Voor tennis neemt de vraag naar extra tennisbanen toe naar 52 extra banen in 2020. Op dit moment wordt eerst ingezet op het volledig benutten van de huidige capaciteit. Op termijn kan gekeken worden naar het realiseren van extra capaciteit in Rijnenburg. Voor de overige veldsporten korfbal, softbal en handbal wordt tot aan 2020 geen extra behoefte aan veldcapaciteit geconstateerd.

4 Richtingen voor oplossingen

Uit de Discussienotie wachtlijsten blijkt dat er vooral ten aanzien van voetbal en hockey wachtlijsten zijn en het aantal leden blijft groeien. Dat is een verdienste van de betrokken verenigingen. Zij creëren op vrijwillige basis de voorwaarden zodat meer dan 15.000 voetballers en 5.000 hockeyers elke week hun sport kunnen beoefenen. De gemeente ondersteunt dat met de aanleg en onderhoud van accommodaties en is er de afgelopen periode fors geïnvesteerd in de aanleg van extra kunstgrasvelden. Al met al dus een positief beeld. Om in de toekomst de veldsporten een blijvend goed toekomstperspectief te kunnen bieden, zullen we echter een aantal problemen moeten oplossen. Deze problemen zijn onder te verdelen in de volgende punten:

Geprivatiseerde kunstgrasvelden: velden in eigendom van de gemeente

Zoals in hoofdstuk 3 is aangegeven heeft een aantal voetbalverenigingen en hockeyverenigingen aangegeven dat zij hun geprivatiseerde velden willen overdragen aan de gemeente, omdat zij aangeven de kosten voor renovatie en vervanging niet en / of onvoldoende te kunnen dragen. Beleidsuitgangspunt in het Meerjaren Huisvestingsplan Veldsport is dat alle velden op gemeentelijke sportparken (met uitzondering van tennis) uiteindelijk in eigendom komen van de gemeente. Dit heeft de volgende voordelen:

- De problematiek zoals die nu speelt met de geprivatiseerde velden wordt hiermee voorkomen;
- De duurzame instandhouding van het aanbod aan sportvelden kan beter geborgd worden;
- De gemeente kan het aanbod aan sportvelden beter afstemmen op de vraag; en
- Door centraal te sturen op inzet veldcapaciteit kan er beter worden ingespeeld op nieuw beleid ten aanzien van het gebruik en onderhoud van sportparken.

Cultuuromslag: Jeugd op zondag

In hoofdstuk 3 wordt de behoefte aan velden in beeld gebracht voor voetbal en hockey. Voor voetbal wordt aangegeven dat op de korte termijn een belangrijk deel van de oplossing van de wachtlijstproblematiek ligt in de omslag van de E - en F - competitie / wedstrijden van de zaterdag naar de zondag. Op de zondag wordt de beschikbare veldcapaciteit namelijk maar voor 30 % ingezet. Als deze omslag niet plaatsvindt en de leden op de wachtlijst zouden moeten instromen op de zaterdag dan is een extra capaciteit aan wedstrijdvelden nodig van tussen de 5 - 10 velden. Hiermee zou een investering gemoeid zijn van tussen de 2,5 - 5 miljoen euro. Vertaald naar lasten zou structureel een extra bedrag ad 270.000 - 540.000 euro nodig zijn. Het is duidelijk dat de gemeente daarvoor niet kiest. In de Discussienotie wachtlijsten is aangegeven dat volgens het Mulier - onderzoek zelfs tussen de 10 - 20 velden zijn te besparen als het pupillenvoetbal (E en F) op zondag wordt doorgevoerd.

De omslag van pupillenvoetbal van de zaterdag naar de zondag zal echter veel vragen van de verenigingen en betrokken vrijwilligers en ouders. Het vergt een cultuuromslag, die alleen gezamenlijk met ondersteuning van de besturen van de verenigingen door VSU, KNVB en gemeente gerealiseerd kan worden.

Restopgave trainingsvelden

Door het verplaatsen van de pupillen naar de zondag zal de instroom van nieuwe (wachtlijst) leden toenemen. Hierdoor zal de druk op de trainingsvelden toenemen. Bij enkele verenigingen is de druk op de trainingsvelden al (te) groot en ervaren als een knelpunt (bijvoorbeeld bij Hercules, sportpark Voordorp). Hier zou een grasveld omgezet kunnen worden naar een kunstgrasveld. Of op langere termijn meer trainingsvelden nodig zijn, zal op basis van de in 2016 opnieuw uit te voeren analyse naar de veldbehoefte onderbouwd worden.

Tekort aan hockeyvelden

Voor hockey wordt voor 2016 en 2020 een tekort van respectievelijk 4 en 8 hockeyvelden verwacht. De oplossingen voor de korte termijn zijn het maken van afspraken met de regio, onderzoek naar het oprichten van een nieuwe hockeyvereniging en / of afdeling van een bestaande vereniging in Rijnvliet en de mogelijkheden op sportpark Olympos .

Taakstelling 2017

Bij de 3^e Technische Wijziging Programma Sport 2013 is in het kader van de Taakstellingen aangegeven dat het budget voor Sport met 170.000 euro wordt verlaagd vanaf 2017. Dit bedrag moet worden opgebracht door de herstructurering van de (budgetten) buitenaccommodaties.

Er ligt dus een forse opgave op het terrein van de veldsporten. Als op korte termijn de problematiek van de 3 geprivatiseerde voetbalvelden moet worden opgelost, is daarvoor met ingang van 2015 een extra bijdrage nodig van 46.000 euro per jaar oplopend tot 108.000 euro in 2017. Voor het eventueel oplossen van de problematiek van de geprivatiseerde hockeyvelden op langere termijn structureel een extra bijdrage nodig van maximaal 51.000 euro per jaar oplopend tot 133.000 euro in 2018 en 163.000 in 2020.

Deze opgave is alleen te realiseren als gezamenlijk met alle betrokken partijen de urgentie gevoeld wordt om tot een zo efficiënt mogelijk gebruik van de sportparken te komen. Om zo de kosten te verlagen (de verhouding inkomsten en kosten is nu circa 13%) en deze besparing in te zetten voor de bovenstaande opgaven. Maar het is ook een kans om samen met de verenigingen en de VSU de omstandigheden te creëren waarbij de verenigingen zo optimaal mogelijk gebruik kunnen maken van hun accommodatie / verenigingsgebouw.

Er liggen in de aangedragen oplossingen een aantal fundamentele beleidswijzigingen ten grondslag die de randvoorwaarden vormen voor een in de toekomst efficiënter gebruik van de sportparken. Deze beleidswijzigingen moeten tevens bijdragen aan meer mogelijkheden voor de verenigingen voor het gebruik van hun verenigingsgebouwen eventueel in combinatie met andere functies. En tot het verlagen van de regeldruk. Het Meerjaren Huisvestingsplan Veldsport vormt daarmee de basis voor de verdere uitwerking van de oplossingen die hieronder staan aangegeven in samenwerking met de betrokken verenigingen en de VSU.

Verdere uitwerking oplossingsrichtingen

Om tot een efficiënter gebruik te komen zijn veranderingen nodig op de volgende punten:

Efficiënter gebruik van sportparken

Een aantal sportparken wordt te weinig gebruikt. Uit de analyse in de Discussienota wachtlijsten blijkt dat de verwachting is dat ook nog in 2020 op de sportparken Overvecht Noord, Zuilenselaan en Lunetten sprake zal zijn van een structurele overcapaciteit. Afgezet tegen de kosten die voor onderhoud en exploitatie op de parken worden gemaakt is dit voor de gemeente een te hoge investering. Samen met de betrokken verenigingen en de VSU moet een plan gemaakt worden, die leidt tot kostenbesparingen, efficiënter gebruik van de sportparken waaronder opheffen van parken met eventuele verplaatsing en / of fusies van verenigingen onderdeel van kunnen zijn. Het efficiënter gebruik van de sportparken moet leiden tot dekking van de taakstelling op de buitensportaccommodaties ad 170.000 euro. En moet leiden tot het oplossen van de problematiek van de geprivatiseerde velden, zie desbetreffende paragraaf.

Ondersteuning minder vitale verenigingen

Bij het bovenstaande speelt het volgende mee: het imago van verenigingen, kwaliteit van het kader/bestuur, ambities bepalen de aantrekkingskracht van verenigingen. Ouders laten zich hierdoor leiden waarbij de ligging in de eigen wijk vaak van minder belang is. Ook al betekent dit dat hun kinderen eerst op een wachtlijst komen te staan. Door minder vitale verenigingen extra te ondersteunen kan dit bijdragen aan een betere spreiding van de kinderen over verenigingen en tevens het verder vormgeven van de pupillencompetitie op zondag. De VSU en KNVB hebben hier een belangrijke rol. Bekeken moet worden wat de sterkere verenigingen hierin kunnen betekenen tijdens bijvoorbeeld de netwerkbijeenkomsten en thema-avonden.

Aanpassing huurvoorwaarden

Sportparken kunnen efficiënter worden gebruikt door het vergroten van de samenwerking en gedeeld gebruik van velden op sportparken met meerdere verenigingen. Hiervoor is nodig dat de huurvoorwaarden worden aangepast. Niet om in essentie de rechtszekerheid van de verenigingen aan te tasten, maar wel om flexibel gebruik van de velden mogelijk te maken zodat zoveel mogelijk Utrechters kunnen sporten en bewegen. Het uitgangspunt om alle velden op gemeentelijke sportparken onder te brengen bij de gemeente versterkt deze mogelijkheid en biedt tevens de mogelijkheid tot een efficiënter beheer en exploitatie. Voor het opstellen van nieuwe huurvoorwaarden kan een onderscheid gemaakt worden tussen sportparken met één gebruiker en sportparken met meerdere gebruikers.

- Op de sportparken met één gebruiker zijn over het algemeen de grotere verenigingen gevestigd. De meeste verenigingen krijgen een forse korting op de huur van wedstrijdvelden (60 – 67%), omdat de verenigingen zelf verantwoordelijk zijn voor onderhoud en vervanging van de kleedruimten, veldverlichting dugouts, tribunes en een aantal onderhoudsactiviteiten zelf uitvoeren. Voorstel van de gemeente is dat in veel gevallen de verenigingen uitstekend in staat zijn dit onderhoud en vervanging zelf te regelen. In de nieuwe huurvoorwaarden moet wel de mogelijkheid worden opgenomen om de kwaliteit van het onderhoud te monitoren. En de mogelijkheid om bij teruglopende ledenaantallen, of bijvoorbeeld minder intensief gebruik op de zondag andere verenigingen uit de wijk / buurt hier gebruik van kunnen maken op basis van goede afspraken. De huurvoorwaarden moeten dan daarvoor – zoals nu wel het geval is – geen belemmering zijn.
- Voor sportparken met meerdere gebruikers is de situatie gecompliceerder. Op deze parken ontstaan regelmatig discussies tussen de aanwezige verenigingen over de verdeling van de velden in de piekuren. Verenigingen claimen vaak een veld als hun eigendom, omdat zij als vereniging bijvoorbeeld eigenaar zijn van de veldverlichting. Regelmatig ontstaan daarbij discussies over het gebruik of de verrekening van de kosten. Nieuwe huurvoorwaarden zijn nodig om in deze situatie verandering te brengen. Dit kan als volgt vorm gegeven worden: in de nieuwe situatie wordt aan verenigingen het gebruiksrecht voor een bepaald veld verleend. Zo ontstaat geen claimrecht op specifieke velden en is een flexibel gebruik mogelijk. Zie tevens de hier onderstaande aandachtspunten: Gebruiksrecht sportverenigingen en Helder kader voor gebruik en verhuur van de sportparken.

Gebruiksrecht sportverenigingen

Er kunnen de volgende situaties zich voordoen waarbij het in het kader van een efficiënt gebruik van sportparken van belang is voorwaarden te stellen aan het gebruiksrecht van sportverenigingen:

- Een sportvereniging zit voor het gebruik van een sportaccommodatie onder de vastgestelde minimale bespelingsnorm. Om te komen tot een efficiënt gebruik van de sportparken is het van belang een minimale bespelingsnorm vast te stellen. Een bespelingsnorm houdt in dat verenigingen een minimum aantal teams moet hebben om een veld te mogen huren. Deze aanpak wordt onder meer in de gemeente Den Haag toegepast. Heeft in Den Haag een vereniging structureel onderbespeling voor een veld dan kan huuropzegging volgen. Dit geldt ook voor het realiseren van kantines. Nu geldt de bepaling dat een vereniging het 'recht' heeft een kantine te bouwen bij een veld dat gehuurd wordt. In de nieuwe huurvoorwaarden willen we dit recht verbinden aan de op te stellen bespelingsnorm.
- Een sportvereniging raakt in organisatorische en financiële problemen. Zeker als dit een structurele vorm krijgt, is dat voor de sportvereniging in kwestie, maar ook voor de sport in het algemeen geen goede zaak.

Van belang is dat er in relatie tot de twee bovenstaande punten voorwaarden worden verbonden aan het gebruiksrecht van verenigingen. Samen met de VSU willen we dit uitwerken met aandacht voor de volgende punten:

- Welke criteria gelden om te bepalen of een sportvereniging het gebruiksrecht van een sportaccommodatie dreigt te verliezen of heeft verloren;
- Welke maatregelen zijn mogelijk om de desbetreffende sportvereniging weer een toekomst te bieden waardoor het gebruiksrecht op een sportaccommodatie verzekerd is;
- Welke termijn hanteren we hiervoor;
- Welke mogelijkheden zijn er tot beperking cq opheffing van het gebruiksrecht van sportaccommodaties indien de genomen maatregelen geen uitkomst bieden; en
- Wat ervoor nodig is om een sportvereniging te laten verhuizen, te laten fuseren en eventueel op te heffen.

Helder kader voor gebruik en verhuur van de sportparken

Van de gemeente wordt verwacht een helder kader neer te zetten voor gebruik en verhuur van de sportparken. Tot nu toe zijn vaak op adhoc basis afspraken gemaakt. Daarmee is voor gebruikers maatwerk geleverd, die aan de andere kant belemmerend kan werken als we sportparken efficiënter willen gebruiken. In het op te stellen kader en nieuwe huurvoorwaarden moet duidelijk worden welke mogelijkheden er zijn om doordeweeks en overdag de sportparken te gebruiken. Een groot deel van de week tot in de middag worden de sportparken niet gebruikt, terwijl het aanbod en de vraag naar activiteiten voor sport en bewegen in de wijk in het kader van sportstimulering toenemen. In overleg met verenigingen, VSU en de anders georganiseerde sport kan onderzocht worden hoe op een goede wijze ook op deze tijden de sportparken optimaal gebruikt kunnen worden. Hierbij kan ook een differentiatie van de huurprijs overwogen worden bijvoorbeeld voor dal- en piekuren en afspraken over eventuele vergoedingen bij gebruik van verenigingseigendommen door andere partijen.

Verminderen van de regeldruk en uitbreiden van de mogelijkheden tot inkomstenverhoging

Voor verenigingen is het van belang dat de regeldruk zoveel mogelijk wordt beperkt. En dat de mogelijkheden voor het verhogen van inkomsten worden uitgebreid. Het onderzoek naar verruiming van reclame rondom de velden is daarvan een voorbeeld. De uitkomsten hiervan worden tevens getoetst aan de bestaande regelgeving, voorwaarden en / of daarbinnen de maximale ruimte kan worden benut.

Verder is het van belang de mogelijkheden van het gebruik van accommodaties uit te breiden. Op dit moment is de bestemming van kantines/verenigingsgebouwen vaak sport. Verbreding van de bestemming naar overige maatschappelijke doeleinden en dit tevens vastleggen in de statuten van de verenigingen verruimen de

gebruiksmogelijkheden. Waar mogelijk kan daarbij de koppeling gemaakt worden met activiteiten op het terrein zorg, welzijn, onderwijs en cultuur. Hiermee nemen de mogelijkheden op extra inkomsten voor de verenigingen toe. Met het bovenstaande is een start gemaakt met de werkgroep regelgeving bestaande uit de VSU en de gemeente.

Faciliteren cultuuromslag van zaterdag naar zondagvoetbal voor de Jeugd

In de Discussienotie wachtlijsten is aangegeven dat er ondersteuning gegeven zal worden aan de verenigingen voor de omslag van de zaterdag naar de zondag voor de jeugd. Directe financiële ondersteuning van de verenigingen is hierbij nu niet aan de orde. Na de zomer 2014 zal dit punt zodanig nader aan de orde gesteld worden. In de Eindrapportage van de Taskforce: " Taskforce bezuinigingsvoorstellen sport 2014 – 2020: In een perspectief sportaccommodaties 2014 – 2020 " . wordt voorgesteld om hiervoor incidenteel een Stimuleringssubsidie Zondagvoetbal in te stellen voor de periode 2015 tot en met 2017.

Geprivatiseerde velden en creatieve vormen van financiering van kunstgrasvelden

Voor het oplossen van de problematiek van de geprivatiseerde kunstgrasvelden hebben de volgende fasering voor ogen. Voor voetbal is de problematiek urgenter dan voor hockey. Daarom wordt eerst de problematiek voor voetbal aangepakt. Voor de overname van de 3 geprivatiseerde voetbalvelden is structureel een extra bijdrage voor groot onderhoud, beheer en kapitaallasten nodig van 46.000 euro in 2015 en 108.000 euro vanaf 2017 en verder. Hiervoor wordt 50.000 euro in 2015 aan het programma Sport voor groot onderhoud, beheer en kapitaallasten toegevoegd. De dekking hiervoor wordt gevonden in het programma Jeugd: ontwikkeling wijkspelerplannen. Het huidige budget bedraagt 68.000 per jaar. Dit budget was bedoeld voor plankosten en is niet meer volledig nodig, omdat de wijkspelerplannen zijn opgesteld. Daarnaast komt de inzet van 50.000 euro voor overname van de geprivatiseerde voetbalvelden ten goede aan de jeugd, omdat daarmee de noodzakelijke vervanging van de desbetreffende kunstgrasvelden wordt gegarandeerd. De beschikbare capaciteit blijft daarmee in stand en zal de problematiek van de wachtlijsten niet verder toenemen. Voor de monitoring van de spelerplannen is het raadzaam hiervoor een klein budget beschikbaar te houden. Daarom wordt niet het volledige budget hiervoor ingezet. Het restant ad 58.000 euro in 2017 wordt gedekt binnen het budget van de buitensportaccommodaties. Hiermee wordt de Taakstelling van 170.000 euro in 2017 verhoogd naar 228.000 euro. Over de voorstellen tot invulling van deze Taakstelling wordt uiterlijk bij de Voorjaarsnota 2016 gerapporteerd.

Voor het eventueel oplossen van de problematiek van de geprivatiseerde hockeyvelden is vanaf 2014 – 2015 structureel een extra bijdrage nodig van 51.000 euro per jaar oplopend tot 133.000 euro in 2018 en 163.000 in 2020. De situatie bij hockey is minder urgent en de inverdiencapaciteit groter. Tot 2016 geen overname van de hockeyvelden. Daarna is dit afhankelijk van nader onderzoek welke extra bijdragen de hockeyverenigingen hieraan kunnen leveren. De uitkomsten van dit onderzoek worden uiterlijk bij de Voorjaarsnota 2015 voorgelegd

Aansluitend zal in 2014 worden onderzocht of er creatieve vormen van financiering van kunstgrasvelden mogelijk zijn tussen gemeente, verenigingen en eventueel overige private partijen. Het voorstel is samen met de VSU en een aantal veldsportverenigingen nader te onderzoeken of zulke vormen van financiering in Utrecht mogelijk en haalbaar zijn.

Restopgave trainingsvelden

Of op langere termijn meer trainingsvelden nodig zijn, zal op basis van de in 2016 opnieuw uit voeren analyse naar de veldbehoefte onderbouwd worden. Zoals aangegeven is bij enkele verenigingen de druk op de trainingsvelden al (te) groot en wordt ervaren als een knelpunt (bijvoorbeeld bij Hercules, sportpark Voordorp). Hier zou een grasveld omgezet kunnen worden naar een kunstgrasveld. Op dit moment is daarvoor echter nog geen investeringsbudget beschikbaar. In 2014 wordt duidelijk of meer creatieve vormen van financiering en een efficiënter gebruik van sportparken hiervoor een oplossing kunnen bieden, zie hierboven.

Onderzoek naar opzet nieuw hockeyvereniging of afdeling bestaande vereniging op Sportpark Rijnvliet

Er is op sportpark Rijnvliet nog capaciteit voor een uitbreiding met twee sportvelden / voetbal / hockey. Hier zou een nieuwe hockeyvereniging of afdeling van een bestaande hockeyafdeling kunnen worden opgericht. Vanuit de grondexploitatie en referentiekader Leidsche Rijn is hiervoor 2,440 miljoen euro beschikbaar. Daarnaast kan onderzocht worden of er voor de korte termijn mogelijkheden zijn om gebruik te maken van de nog beschikbare capaciteit op de zaterdag op sportcentrum Olympos. Het voorstel is bovenstaande mogelijkheden in 2014 in beeld te brengen samen met de VSU, de KNHB, sportcentrum Olympos, de hockeyverenigingen en de verenigingen op sportpark Rijnvliet. Als het realiseren van hockey op sportpark Rijnvliet mogelijk is dan zou seizoen 2015 / 2016 daarmee gestart kunnen worden.

Samenwerking met de regio voor hockey

Behalve bij Kampong, Zwaluwen en Fletiomare wordt er ook in de omliggende gemeenten van Utrecht hockey beoefend. We willen in 2014 in overleg treden met de omliggende gemeenten en verenigingen om te bezien of in de toekomst een deel van de Utrechtse groei door hen zouden kunnen worden opvangen. Vanuit de VSU worden er regelmatig netwerkbijeenkomsten georganiseerd met de Utrechtse hockey – verenigingen. Dit netwerk willen we in overleg met de VSU graag betrekken bij de contacten met de regio.

Tennis: inzet op volledig benutten van de bestaande capaciteit

Voor tennis neemt de vraag naar extra tennisbanen toe naar 52 extra banen in 2020. In de komende periode zal eerst worden ingezet op het volledig benutten van de huidige capaciteit.

Samenvatting activiteiten

Het bovenstaande leidt tot de volgende activiteiten voor de uitvoering van het Meerjaren Huisvestingsplan Veldsport:

Acties 2014

Nieuwe huurvoorwaarden, helder kader voor gebruik van de sportparken

In 2014 wordt een voorstel gemaakt voor aanpassing van de huurvoorwaarden en kader voor gebruik. Hierbij wordt betrokken het vaststellen van een bespelingsnorm. Het streven is om de nieuwe huurvoorwaarden eind 2014 bestuurlijk te hebben vastgesteld.

Verminderen van de regeldruk en uitbreiden van de mogelijkheden tot inkomstenverhoging

De werkgroep regelgeving van de gemeente en de VSU komt voor de zomer 2014 met een set concrete voorstellen voor het verminderen van de regeldruk en mogelijkheden tot inkomstenverhoging. Deze voorstellen worden na de zomer 2014 voorgelegd aan het bestuur.

Oplossing problematiek geprivatiseerde velden en creatieve vormen van financiering van kunstgrasvelden

Voor wat betreft de geprivatiseerde hockeyvelden: tot 2016 is overname van de hockeyvelden niet aan de orde. Daarna is dit afhankelijk van nader onderzoek welke extra bijdragen de hockeyverenigingen hieraan kunnen leveren. De uitkomsten van dit onderzoek worden uiterlijk bij de Voorjaarsnota 2015 voorgelegd. Begin 2014 wordt daarnaast samen met de VSU en een aantal betrokken veld sportverenigingen onderzocht of andere vormen van financiering voor de realisatie van kunstgrasvelden mogelijk zijn.

Onderzoek naar opzet nieuwe hockeyvereniging of afdeling bestaande vereniging op Sportpark Rijnvliet

Mogelijkheden voor hockey op sportpark Rijnvliet en gebruik capaciteit sportpark Olympos in beeld brengen samen met de VSU, de KNHB, sportcentrum Olympos, de hockeyverenigingen en de verenigingen op sportpark Rijnvliet. Als het realiseren van hockey op sportpark Rijnvliet mogelijk is dan zou seizoen 2015 / 2016 daarmee gestart kunnen worden .

Samenwerking met de regio voor hockey

Overleg met de omliggende gemeenten en verenigingen om te bezien of in de toekomst een deel van de Utrechtse groei door hen zouden kunnen worden opvangen.

Tennis: inzet op volledig benutten van de bestaande capaciteit

In samenwerking met het netwerk tennis bij de VSU afspraken maken dat tennisverenigingen met een wachtlijst actief doorverwijzen naar verenigingen met ruimte. Ook via het netwerk van de harten voor Sport kan in de wijken met een overschot aan banen hierop gewezen worden.

Acties 2014 - 2015

Plan efficiënter gebruik van sportparken

In 2014 start met het opstellen van een plan voor een efficiënter gebruik van de sportparken met extra aandacht voor de sportparken Overvecht Noord, Zuilenselaan en Lunetten. Begin 2015 definitief plan. Afhankelijk van aanpassingen aan velden / gebouwen wordt uitgegaan van realisering van per seizoen 2015 / 2016. Onderdeel van dit plan is minimaal het realiseren van de taakstelling ad 228.000 euro met ingang van 2017 en daarover uiterlijk bij de Voorjaarsnota 2016 te rapporteren.

Acties 2014 - 2017

Faciliteren cultuuromslag: Jeugd op zondag

In aansluiting op de bestaande initiatieven in 2013 zal voor het seizoen 2014 / 2015 worden gestart met de omslag van pupillenvoetbal van de zaterdag naar de zondag. Hiervoor zullen de betrokken verenigingen worden ondersteund. De effecten van de omslag zullen met ingang van het seizoen 2016 / 2017 zichtbaar worden.

Ondersteuning minder vitale verenigingen

In de Discussienotitie wachtlijsten is geconstateerd dat door minder vitale verenigingen extra te ondersteunen dit kan bijdragen aan een betere spreiding van de kinderen over verenigingen en tevens het verder vormgeven van de pupillencompetitie op zondag. In 2014 zullen we in overleg met de VSU bij de verenigingen inventariseren welke op dit vlak extra ondersteuning nodig hebben en welke match te maken valt met overige meer sterke verenigingen. Op basis daarvan kan specifiek een deel van de verenigingsondersteuning/ – management van de VSU hierop ingezet worden.

Acties 2016

Actualisering Ruimte – onderzoek Veldsport

In 2016 zal het Ruimte – onderzoek veldsporten geactualiseerd worden. Op basis daarvan tevens de uitvoering van het Meerjaren Huisvestingsplan Veldsport geactualiseerd worden.

Dienstnaam hier plaatsen

Opmaak colofon

Colofon
Uitgave Gemeente Utrecht, Maatschappelijke Ontwikkeling, Team Sport en Samenleving
Teksten Niek Toussaint, Utrecht
Fotografie
Illustraties
Vormgeving
Drukwerk
Datum Maart 2014
Meer informatie Redactieadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht Telefoon 030 - 286 2882 E-Mail n.toussaint@utrecht.nl